

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Лоханова Н. О.
«___» _____ 2017 р.

**ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра**

зі спеціальності «Облік і аудит»

за темою:

«Теоретичні і практичні засади обліку і контролю витрат діяльності
(на прикладі ТОВ «Позавідомча охорона»)»

Виконавець:

Студентка обліково-економічного факультету
42 групи

Турищева Марія Сергіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

д. е. н., професор

(науковий ступінь, вчене звання)

Лоханова Наталія Олексіївна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Витрати діяльності як об'єкт обліку, порядок їх визнання і класифікації.....	7
1.2. Первинний облік і документальне оформлення господарських операцій з обліку витрат діяльності.....	14
1.3. Облік витрат діяльності, що входять до собівартості продукції (робіт, послуг).....	16
1.4. Облік витрат діяльності, що не входять до собівартості продукції (робіт, послуг).....	20
1.5. Дискусійні аспекти обліку витрат діяльності.....	28
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПОЗАВІДОМЧА ОХОРОНА» ТА ШЛЯХИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ.....	32
2.1. Організаційна та фінансово-економічна характеристика підприємства ТОВ «Позавідомча охорона».....	32
2.2. Організація первинного обліку витрат на підприємстві ТОВ «Позавідомча охорона».....	36
2.3. Організація синтетичного та аналітичного обліку витрат на підприємстві ТОВ «Позавідомча охорона».....	40
2.4. Формування фінансової звітності в частині витрат на підприємстві ТОВ «Позавідомча охорона».....	43
2.5. Автоматизація обліку витрат діяльності ТОВ «Позавідомча охорона».....	48
РОЗДІЛ 3. КОНТРОЛЬ, АНАЛІЗ І МОДЕЛЮВАННЯ ВИТРАТ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ПОЗАВІДОМЧА ОХОРОНА».....	52

3.1	Контроль і аналіз витрат діяльності ТОВ «Позавідомча охорона».	52
3.2	Моделювання витрат діяльності на ТОВ «Позавідомча охорона».	67
ВИСНОВКИ.....		72
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....		75
ДОДАТКИ.....		80

ВСТУП

Актуальність теми. В ході господарської діяльності будь-яке підприємство здійснює витрати, які необхідні для його функціонування. Витрати підприємства можуть бути різними за формою та економічним змістом. Тому необхідно розуміти визначення витрат як економічної категорії, знати принципи поділу витрат за економічними ознаками та статтями.

Для покращення фінансового становища підприємства є необхідність забезпечення керівництва підприємства обліково-аналітичними даними, створення яких неможливе без правильної організації і методики обліку витрат. Вони допоможуть підвищити правильність обліку, сприятимуть проведенню ефективного економічного аналізу.

Від величини витрат безпосередньо залежить прибуток підприємства. Зменшення витрат підприємства шляхом ефективного управління ними без зниження обсягів реалізації, валових доходів, якості обслуговування, обумовлює можливість збільшення прибутку.

Актуальність теми полягає в тому, що оскільки витрати – це основний обмежник прибутку й одночасно головний фактор, що впливає на обсяг пропозиції, то облік витрат – це найважливіше джерело інформації про шляхи підвищення ефективності діяльності підприємства, а вміння правильно організувати облік витрат у виробництві – це шлях до економії ресурсів за рахунок їх найкориснішого використання.

Проблеми обліку витрат і калькулювання собівартості висвітлені в наукових працях закордонних та вітчизняних вчених, таких як І. Басманова, П. Безруких, І. Белого, М. Білухи, П. Борщевського, В. Бунімовича, Ф. Бутинця, О. Герасименко, С. Голова, Д. Денискіна, К. Друрі, О. Засць, В. Івашкевича, Ю. Кузьмінського, І. Ламикіна, Є. Мниха, П. Новіченка, В. Пальчук, М. Свиргуна, Я. Соколова, В. Сопка, І. Яремчук та інших. У працях названих вчених розглянуто і вирішено загальнотеоретичні й методичні питання управлінської орієнтації бухгалтерського

обліку та контролю витрат відповідно до специфіки різних галузей промисловості [33, с. 146].

Мета і завдання дослідження. Метою дипломної роботи є дослідження і вивчення особливостей бухгалтерського обліку і контролю витрат діяльності.

Для досягнення зазначеної мети в дипломній роботі були поставлені наступні завдання:

- розглянути витрати діяльності як об'єкт обліку, порядок їх визнання і класифікації;
- вивчити особливості первинного обліку та документального оформлення господарських операцій з обліку витрат діяльності;
- розглянути особливості обліку витрат діяльності, що входять до собівартості продукції (робіт, послуг);
- вивчити особливості обліку витрат діяльності, що не входять до собівартості продукції (робіт, послуг);
- розглянути організацію первинного, синтетичного та аналітичного обліку витрат на підприємстві ТОВ «Позавідомча охорона»;
- розглянути формування фінансової звітності в частині витрат на підприємстві ТОВ «Позавідомча охорона»;
- вивчити автоматизацію обліку витрат діяльності на ТОВ «Позавідомча охорона»;
- розглянути контроль, аналіз і моделювання витрат діяльності ТОВ «Позавідомча охорона».

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження дипломної роботи є господарська діяльність Товариства з обмеженою відповідальністю «Позавідомча охорона» (ТОВ «Позавідомча охорона»), яке було засноване 27 березня 2003 року, ідентифікаційний код – 32432782. Місцезнаходження – 65023, Одеська область, місто Одеса, вулиця Коблевська, будинок 37. ТОВ «Позавідомча охорона» здійснює свою діяльність на підставі та у повній відповідності до Конституції України, Цивільного та Господарського кодексу України та інших законодавчих актів, які діють на території України.

Предметом дослідження роботи є облік і контроль витрат діяльності.

Методи дослідження. При написанні дипломної роботи були використані такі методи дослідження, як: метод аналізу, системного підходу, порівняння, індукції та дедукції, а також метод узагальнень.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження послужили засновницькі документи підприємства, нормативно-правові акти, що регулюють фінансово-економічну діяльність підприємства в Україні, фінансова звітність підприємства, первинна документація, монографічна література, спеціальна періодична та наукова література з бухгалтерського обліку витрат діяльності.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження теоретико-методичних питань, критичної оцінки діючої практики обліку та контролю на підприємстві було встановлено:

1. Узагальнення думок вчених та економістів свідчить про відсутність однозначності та єдності трактувань таких економічних понять як «витрати», «затрати», що говорить про витрати як складну багаторівневу економічну категорію. Вивчення та аналіз літературних джерел дозволяє стверджувати, що кожен автор наголошує на певних нюансах терміну, залишаючи поза увагою інші. Витратами, на наш погляд, доцільно називати повністю або частково використані у процесі господарсько-фінансової діяльності підприємства запаси, необоротні активи, трудові й інтелектуальні ресурси, а також зменшення (погашення) зобов'язань підприємства перед бюджетом, кредиторами та іншими юридичними і фізичними особами.

Отже, у дипломній роботі відображено різні погляди і власне бачення понять «затрати» та «витрати», з'ясувати їх спільні ознаки та відмінності.

2. Класифікація витрат визначає перспективу збільшення прибутку для підприємства за допомогою виконання належного управління як на даний момент, так і на перспективу. Зараз існує безліч класифікацій витрат за багатьма ознаками. Але, разом з цим, виникає багато питань до існуючих класифікацій. Так, наприклад, деякі класифікації є досить умовними і не враховують економічного змісту витрат, тому мають бути уточненими та доопрацьованими. Також, при великій кількості ознак класифікації вони позбавлені ієрархічності та не дають можливість керівництву підприємства зрозуміти, які з них можливо усунути в найкоротший термін для запобігання збитків.

3. ТОВ «Позавідомча охорона» для впорядкованості руху і своєчасного формування записів у бухгалтерському обліку з первинних документів встановлює графік документообігу. Він оформлений у вигляді таблиці та переліку робіт по складанню, перевірці і опрацюванню документів, які виконуються кожним

підрозділом підприємства, а також усіма виконавцями з визначенням їх взаємозв'язку і строків виконання робіт.

4. Дослідження питання організації системи внутрішнього контролю витрат дало змогу визначити основні напрямки вдосконалення організації внутрішнього контролю на підприємстві. Основні висновки і рекомендації зводяться до наступного:

- успішне виконання поставлених завдань повинно будуватись на принципах, які мають фундаментально-методологічне значення для побудови системи внутрішнього контролю на підприємстві;

- внутрішній контроль має забезпечити правильність формування собівартості продукції (робіт, послуг). Важливо регулярно перевіряти та проводити факторний аналіз відхилень фактичної та планової собівартості для оптимального внутрішнього контролю;

- ефективним методом контролю є перевірка правильності і документальної обґрунтованості контролю витрат на підприємствах;

- організація контрольного процесу і реалізація його на практиці потребує дотримання в обов'язковому порядку цілого ряду вимог, зокрема: розробити систему планових показників і систему стандартів за напрямками діяльності за кожним окремим об'єктом управління; конкретизувати етапи контрольного процесу для всіх об'єктів контролю попередньо встановити масштаб допустимих відхилень.

5. ТОВ «Позавідомча охорона» не має відділу внутрішнього контролю (аудиту), чи хоча б особи в обов'язки якої входило б проведення відповідних контрольних процедур та заходів. У зв'язку з цим, при дослідженні було виявлено декілька недоліків обліку витрат.

6. Аналіз основних показників діяльності підприємства показав, що на підприємстві прибуток від основної операційної діяльності зменшився з на 441 тис. грн. Чистий прибуток підприємства збільшився на 72 тис. грн.

7. Аналіз структури витрат звичайної діяльності показав, що протягом досліджуваного періоду витрати від звичайної діяльності підприємства зменшились на 11,61%. У структурі витрат звичайної діяльності найбільшу частку складають

витрати операційної діяльності, зокрема, собівартість реалізованої продукції.

8. Аналіз зміни операційних витрат на 1 гривню реалізованої продукції показав, що у звітному році порівняно з попереднім на підприємстві спостерігається зменшення витрат на 1 гривню реалізованих послуг з 1,05 грн. до 0,98 грн.

9. Аналіз операційних витрат на виробництво послуг за економічними елементами показав, що у звітному році порівняно із попереднім роком сума операційних витрат зменшилась на 837 тис. грн. У структурі операційних витрат найбільшу питому вагу займають інші операційні витрати. На кінець попереднього року їхня питома вага у структурі операційних витрат складала 62,87%, а у кінці звітнього року 57,73%.

9. Аналіз впливу матеріаломісткості на обсяг реалізації та собівартість продукції показав, що матеріаломісткість виробленої продукції протягом досліджуваного періоду зменшилась на 0,7 копійок.

10. Аналіз впливу трудомісткості на обсяг реалізації та собівартість послуг показав, що трудомісткість наданих послуг протягом досліджуваного періоду збільшилась на 4 копійки.

11. Проведене моделювання витрат діяльності показало, що найбільш значимий вклад на зміну витрат діяльності у розрахунку на одну гривню чистого доходу протягом досліджуваного періоду здійснили операційні витрати. Однаковими є вплив таких показників як співвідношення матеріальних витрат до витрат на оплату праці та трудомісткості. Підприємству надані рекомендації, які обумовлюють фактичне зниження операційних витрат.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 26.01.1993 р. №2940-XII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2939-12/ed20120413>.
4. Про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995 р. № 88. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
5. Про затвердження Інструкції про службові відрядження в межах України та за кордон [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 13.03.1998 р. № 59. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0218-98>.
6. Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні [Електронний ресурс] : наказ Міністерства транспорту України від 14.10.1997 р. №363. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0128-98>.
7. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань [Електронний ресурс] : наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
8. Про затвердження типових форм первинної облікової документації зі статистики праці [Електронний ресурс] : наказ Держкомстату України від 05.12.2008 р. №489. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/norm_doc/2008/489/489_2008.htm.

9. Про порядок переходу на новий план рахунків бухгалтерського обліку, форми фінансової та статистичної звітності та режим роботи в перехідний період [Електронний ресурс] : постанова Правління НБУ від 24.12.1997 р. №452. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/ru/va452500-97>.

10. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. №73.– Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. №237. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.

12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1999 р. №318. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток» [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2000 р. №353. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0047-01>.

14. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив зміни валютних курсів» [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 10.08.2000 р. №193. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>.

15. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. №601. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.

16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 31 «Фінансові витрати» [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 28.04.2006 р. №415. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0610-06>.

17. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99>.

18. Антоненко В. С. Грядущие проблемы подачи финансовой отчетности для предприятий /В. С. Антоненко // Бухгалтер 911. – 2015. – №4. – С. 12-13.

19. Антошкіна Л. І. Методологія економічних досліджень : підручник / Л. І. Антошкіна, Д. М. Стеченко. – Київ : Знання, 2015. – 311 с.

20. Бутинець Ф. Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підруч. для студентів вузів спец. 7.050106 «Облік і аудит» / Ф. Ф. Бутинець. – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – Житомир : ЖІТІ, 2000. – 640 с.

21. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах : навч. посіб. / [Михайлов М. Г. та ін.]. – Київ : Центр учб. літ., 2008. – 472 с.

22. Волкова Н. А. Організація та методика економічного аналізу: Навчальний посібник для бакалаврів всіх напрямків підготовки / Н. А. Волкова, Р. М. Волчек, О. М. Гайдаєнко та [інші] / за ред. Н. А. Волкової. – Одеса, ОДЕУ. – 2010 – 351 с.

23. Верещак Т. П. Необходимость классификации затрат для предприятий / Т. П. Верещак // Бухгалтерия. – 2014. – вып. 5. – С. 52-56.

24. Гуль Т. Аспекти обліку операційних витрат / Т. Гуль // Податки та бухгалтерський облік. – 2017. – № 25 (1937). – С. 3-8.

25. Журавская И. Налог на прибыль: незаметные штрихи налоговой розгрузки / И. Журавская // Бухгалтерия. – 2016. – №2 (1197). – С. 21-22.

26. Корнілова В. Г. Складові зменшення витрат на підприємстві / В. Г. Корнілова // Бухгалтер 911. – 2017. – №1. – С. 2-3.
27. Кубік В. Д. Моделювання як метод формування облікової політики підприємства / В. Д. Кубік // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – Т. 14. – Вип. 2(30). – 2015. – С. 171-184.
28. Кушина Е. Расходы: как сбалансировать интересы предприятия и налоговой / Е. Кушина // Бухгалтерия. – 2017. – вып. 2. – С. 173-177.
29. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік : [підруч. для студ. вищ. навч. закл. спец. 6.050100 «Облік і аудит»] / В. Ф. Максимова. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 670 с.
30. Мачулка О. Облік та аналіз витрат: управлінський аспект / О. Мачулка // Бухгалтерський облік і аудит. – 2016. – №8. – С. 30-34.
31. Мельник, Л. Г. Економіка підприємства. [Текст]: конспект лекцій: навч. посібник / Л. Г. Мельник, О. І. Корінцева – Суми: ВТД «Університетська книга» 2004. – 412 с.
32. Микитенко Т. Семантичні аспекти витрат в податковому законодавстві / Т. Микитенко, І. Петровська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2017. – №1. – С. 21-26.
33. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік. [Текст]: навч. посібник / Г. В. Нашкерська – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
34. Олійник, О. В. Класифікація витрат підприємства. [Текст] / О. В. Олійник // Вісник ЖІТІ. – 2013. – № 14. – С. 146-152.
35. Організація та методика економічного аналізу [навч. посіб.] / [Бойко Л. О., Волчек Р. М., Гайдаєнко О. М., Нападовська І. В., Подвальна Н. Е., Шевчук Н. С.]; за ред. Н. А. Волкової. – Одеса, ОДЕУ, 2010. – 348 с.
36. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій [Електронний ресурс] : затверджений Наказом Міністерства фінансів від 30.11.1999 р. № 291. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z1214-13>.

37. Пожар В. С. Ефективна організація бухгалтерського обліку на підприємствах / В. С. Пожар // Бухгалтер 911. – 2014. – №8. – С. 5-6.
38. Пушкар М. С. Фінансовий облік [Текст]: підручник / М. С. Пушкар. – Тернопіль: Карт-бланш, 2002. – 628 с.
39. Сопко В. В. Бухгалтерський облік [Текст]: навч. посібник. / В. В. Сопко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 578 с.
40. Турило А. М. Управління витратами підприємства [Текст]: навч. посіб. / А. М. Турило, Ю. Б. Кравчук, А. А. Турило. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 120 с.
41. Шерер І. Л. Організація внутрішнього контролю в системі управління допоміжними виробництвами промислових підприємств / І. Л. Шерер // Облік і контроль в управлінні економічною стійкістю підприємств в умовах глобалізації : монографія / під ред. В. Ф. Максимової. – Одеса, 2014. – С. 294-317.
42. Щербатюк І. Вдосконалення обліку витрат / І. Щербатюк // Бухгалтерія. – 2016. – №3. – С. 25-26.
43. Янковой А. Г. Математико-статистические методы и модели в управлении предприятием : учеб. пособие / А. Г. Янковой. – Одесса : ОНЭУ, 2014. – 250 с.